

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1939:21
JUSTITIEDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE
MED FÖRSLAG TILL ÄNDRINGAR I VISSA
DELAR AV SJÖMANSLAGEN M. M.

Avgivet av

1938 års sjömanslagsutredning

S T O C K H O L M
1 9 3 9

Statens offentliga utredningar 1939

Kronologisk förteckning

1. Betänkande angående grunder för intagning av enskild väg till allmänt underhåll ävensom angående statsbidrag till enskilda vägar. Svenska Tryckeri a.-b. 59 s. K.
2. Utredning och förslag rörande plats i Stockholms skärgård för förläggning av Stockholms örlogsbas. Beckman. 30, 87 s. 6 kartor. Fö.
3. Betänkande med förslag till taxa för befordring av gods m. m. å statens järnvägar. Beckman. 206 s. K.
4. Svensk namnbok till vägledning vid val av nya släktnamn. Lund, Blom. v, 106 s. Ju.
5. Betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser statens affärsdrivande verk. Norstedt. 163 s. Fi.
6. Underlättandet av kvinnornas arbete i de mindre lanthemmen. Kihlström. 126 s. Jo.
7. Betänkande angående justitekanslerns, justitieombudsmannens och militieombudsmannens allmänna ämbetsställning m. m. Norstedt. 128 s. Ju.
8. Betänkande med förslag till exporttariffer. Beckman. 20 s. K.
9. 1937 års landsfiskals- och stadsfiskalsutredning. Betänkande med förslag till omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalsbefattningarna m. m. Norstedt. 341 s. Ju.
10. 1936 års lönekommitté. Betänkande med förslag till militärt icke-ordinariereglemente. Marcus. 130 s. Fi.
11. Betänkande och förslag rörande befrämjande av av-sättningen av den svenska stenindustriens produkter. Idun. 319 s. H.
12. Betänkande rörande industriellt utnyttjande av halm. Hæggström. 125 s. Jo.
13. Rationaliseringsutredningens betänkande. Del 1. Motiv och förslag. Marcus. 257 s. S.
14. Rationaliseringsutredningens betänkande. Del 2. Verkställda undersökningar. Marcus. 550 s. S.
15. Hembiträdesutredningens betänkande. 2. Betänkande med förslag till lag om reglering av anställnings- och arbetsförhållandena inom det husliga arbetet. Hæggström. 194 s. S.
16. Utredning och förslag angående fortsatt förstatligande av kommunala mellanskolor. Hæggström, x, 157 s. E.
17. Utredning och förslag rörande fri undervisningsmaterieell för folk- och fortsättningskolor. Hæggström. 224 s. E.
18. 1938 års arvsskattekommitté. Betänkande med förslag till förordning om arvs- och gåvoskatt m. m. Marcus. 264 s. Fi.
19. Betänkande om statstjänstemäns ställning vid arbetskonflikter. Marcus. 82 s. Fi.
20. Betänkande med förslag till vissa ändringar i beklädnadsreglementet för polispersonalen m. m. Beckman. 28 s. S.
21. Betänkande med förslag till ändringar i vissa delar av sjömanslagen m. m. Norstedt. 39 s. Ju.

Anm. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. E. = ekleklesiastikdepartementet, Jo. = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1939:21

JUSTITIEDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE

MED FÖRSLAG TILL ÄNDRINGAR I VISSA
DELAR AV SJÖMANSLAGEN M. M.

avgivet av

1938 års sjömanslagsutredning

STOCKHOLM 1939

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

392711

STATE OF NEW YORK
OFFICE OF THE COMPTROLLER

REPORT OF THE
COMPTROLLER OF THE STATE
FOR THE YEAR ENDING
JUNE 30, 1908

ALBANY: JAMES BROWN PUBLISHERS, 1908.

PRINTED BY THE STATE PRINTING OFFICE,
ALBANY, N. Y.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Justitiedepartementet.

Sedan från norska regeringens sida framkommit förslag om nordisk samverkan för utredning av frågan om tillträdande av tre av internationella arbetsorganisationens generalkonferens i Genève antagna förslag till konventioner, nämligen de å andra sjöfartskonferensen (1926) beslutade konventionsförslagen om sjömäns anställningsavtal och om hemförskaftning av sjömän samt det å fjärde sjöfartskonferensen (1936) beslutade konventionsförslaget angående redarens förpliktelser då sjöman drabbas av sjukdom, olycksfall eller döden, har Herr Statsrådet, med stöd av Kungl. Maj:ts den 18 mars 1938 lämnade bemyndigande, genom beslut den 2 april 1938 *dels* tillkallat undertecknad Ekeberg att såsom sakkunnig verkställa utredning angående frågan om Sveriges anslutning till ovan omnämnda konventioner och utarbeta de förslag till ändringar i sjömanslagen eller annan författning som skulle erfordras för dylik anslutning eller i samband därmed eljest kunde finnas behövliga, ävensom deltaga i de överläggningar i hithörande frågor som kunde komma till stånd med delegerade för Danmark, Finland och Norge, *dels ock* utsett ledamoten av riksdagens första kammare, verkställande direktören i Sveriges redareförening O. A. Nordborg och sekreteraren i Svenska sjöfolksförbundet Nicklas Olsson att såsom representanter för de av utredningen berörda intressena på kallelse av mig deltaga i överläggningar i ämnet, ävensom till sekreterare vid utredningen förordnat sekreteraren hos Traktatberedningen G. Böös.

Enligt beslut den 3 maj 1938 har Herr Statsrådet vidare låtit till mig för beaktande vid fullgörande av ovannämnda uppdrag överlämna riksdagens skrivelse den 6 april 1937, nr 128, i anledning av väckt motion angående bestridandet av kostnaderna för hemtransport av avliden sjöman som varit anställd å svenskt fartyg.

Sedan en för revision av sjömanslagen tillsatt norsk kommitté utarbetat ett preliminärt utkast till lagändringar, hölls i Oslo den 10 och 11 maj 1938

plenarmöte med nämnda kommitté och delegerade från övriga nordiska länder; i detta möte deltog såsom svenska representanter jämte mig Nordborg, Olsson och Böös. I anslutning till plenarmötet sammanträdde den 12—15 samma maj ett av mötet utsett utskott, bestående av samtliga delegationsordförande jämte sekreterarna i de svenska, danska och norska delegationerna.

På grundval av förhandlingarna vid plenarmötet utarbetade utskottet ett utkast till lagändringar, vilket därefter under sommarens lopp blev föremål för närmare övervägande i de olika länderna. För Sveriges del ägde detta rum på så sätt, att en i ämnet upprättad promemoria med redogörelse för de å Oslomötet behandlade frågorna jämte motivering till de föreslagna lagändringarna — av vilken promemoria Herr Statsrådet under hand erhållit del — tillställdes de svenska intresserepresentanterna med anmodan om yttrande, varpå dessa skriftligen framlade sina synpunkter. Genom Kungl. Utrikesdepartementets förmedling fingo vidare ett antal beskickningar och konsulat med erfarenhet av sjömanslagens tillämpning tillfälle att taga del av förslagen. Av dessa myndigheter därvid andragna synpunkter hava beaktats vid ärendets fortsatta behandling. Slutligen beredde jag mig även tillfälle till samråd med cheferna för Kungl. Kommerskollegii sjöfartsbyrå och sjöfarts-sociala avdelning.

För fortsatt gemensam behandling av ämnet anordnades sedermera på finska regeringens inbjudan ett utskottsmöte i Helsingfors den 24—28 oktober 1938. Vid detta möte reviderades Osloutkastet i vissa stycken, varjämte spørsmålet om ratificering av ifrågakomna konventioner togs under omprövning. Det vid mötet antagna förslaget till lagändringar, vilket i parallelltexter bilägges detta betänkande, benämnes i fortsättningen Helsingforsförslaget.

Betänkanden jämte utkast till lagändringar hava sedermera framlagts av den norska kommittén den 31 januari 1939 och av den danska kommittén i april 1939.¹ Dessa förslag benämnas i det följande de norska resp. danska kommittéförslagen.

Med överlämnande av en sammanställning av svensk lagtext, innefattande med Helsingforsförslagets svenska text överensstämmande förslag till ändringar i sjömanslagen och sjölagen jämte motsvarande bestämmelser i gällande lydelse, får jag rörande förslagen och i samband därmed avhandlade frågor anföra följande.

Internationella arbetsorganisationens ifrågavarande tre konventionsförslag hava tidigare varit föremål för behandling av svenska myndigheter. 1926 års förslag till konventioner om sjömäns anställningsavtal och om hemförskaffning av sjömän hava med proposition nr 152/1927 underställts riksdagen för

¹ Dessa betänkanden hava utgivits av trycket under följande titlar, det danska: »Betænkning angaaende revision af visse dele af sømandsloven, afgivet af den af Handelsministeriet den 15. november 1937 nedsatte komité»; det norska: »Instilling fra komiteen till revisjon av sjømannsloven» (Justis- og Politidepartementet).

yttrande; originaltexter och svenska översättningar av konventionsförslagen finnas fogade vid nämnda proposition, som jämväl innehåller redogörelse för förslagens huvudsakliga innebörd ävensom för hörda myndigheters och organisationers uttalanden i ratifikationsfrågan. Intetdera av konventionsförslagen befanns för det dåvarande böra ratificeras av Sverige eller föranleda någon åtgärd från de svenska statsmakternas sida. Detta ställningstagande föranleddes av, bland annat, de skiljaktigheter konventionsförslagen föredde i förhållande till den efter samarbete med övriga nordiska länder tillkomna sjömanslagen; vad särskilt angår förslaget till konvention om sjömäns anställningsavtal framhölls i propositionen uttryckligen, att det icke borde ifrågakomma att utan samverkan med nyssnämnda länder skrida till ändring av berörda bestämmelser i sjömanslagen.

1936 års förslag till sjukdoms- och olycksfallskonvention har i enlighet med de för internationella arbetsorganisationens medlemmar gällande föreskrifterna underställts 1938 års riksdag för yttrande. Svensk översättning av originaltexterna till ifrågavarande konventionsförslag finns fogad vid propositionen i ämnet (nr 239/1938), vilken även innehåller redogörelse för förslaget's innebörd. I propositionen har föredragande departementschefen (handelsministern) uttalat, att med ställningstagande till frågan om Sveriges ratificering av konventionen borde få tillsvidare anstå i avvaktan på resultatet av de nordiska överläggningarna i ämnet samt det fortsatta utredningsarbete vartill eventuella nordiska lagstiftningsförslag kunde föranleda; riksdagen anslöt sig till detta uttalande.

Resultatet av den gemensamma prövning frågan om de nordiska ländernas anslutning till de tre konventionsförslagen nu underkastats har blivit negativt. Vid Osломötet yppades visserligen benägenhet att förordna ratifikation av 1926 års anställningsavtalskonvention, medan övriga båda konventionsförslag ansågos böra avstyrkas. Vid mötet i Helsingfors befanns emellertid icke heller förstnämnda konventionsförslag böra ifrågakomma till ratificering. De nordiska delegationernas slutliga avstyrkande jämväl beträffande sistnämnda konventionsförslag har i främsta rummet föranletts av hänsyn till den skiljaktighet som föreligger mellan konventionsförslaget (art. 9) och de nordiska sjömanslagarna (13 §) med avseende å rätten att uppsäga avtal som slutits på obestämd tid; enligt konventionsförslaget må dylikt avtal uppsägas i envar lastnings- eller lossningshamn, medan enligt de nordiska sjömanslagarna (med visst undantag enligt 15 §) på obestämd tid slutet avtal icke må, om sjömannen är svensk (resp. dansk etc.) och antagen i hemlandet, från någondera sidan uppsägas till upphörande annorstädes än i svensk (resp. dansk etc.) lossnings- eller lastningshamn. Att frångå sistnämnda regel funno delegationerna icke tillrådligt, och detta så mycket mindre som de nordiska sjömanslagarna och i anslutning till dessa utfärdade administrativa föreskrifter i övrigt innehålla i allt väsentligt minst lika tillfredsställande reglering av sjömännens anställningsförhållanden som den konventionsförslaget avser att bereda. En bestämmelse i konventionen rörande sjömans rätt till entledigande i händelse av möjlighet att erhålla befordran till högre tjänst är något

mera vittgående än motsvarande regel i sjömanslagarna (35 §). Ehuru det icke synts i och för sig vara något att erinra mot en utvidgning i enlighet med konventionsförslaget, har behov därav å andra sidan icke ansetts vara för handen.

Beträffande 1926 års hemförskaffningskonvention hava de nordiska delegationerna funnit förslaget vara alltför generellt avfattat för att lämpligen kunna införlivas med de nordiska sjömanslagarna. Denna uppfattning överensstämmer med den mening som vid den tidigare prövningen omfattats av svenska myndigheter. En jämförelse mellan den svenska lagen och konventionstexten visar, att förslaget i vissa stycken är väsentligt mera vittgående. Detta gäller i första hand beträffande själva rätten till hemförskaffning, som enligt konventionen är helt generell men i lagen begränsad till närmare angivna fall. Vad angår förmånen av kostnadsersättning vid hemresa går sjömanslagen visserligen minst lika långt som konventionsförslaget, men enligt lagen tillkommer dylik rätt icke utländsk sjöman, ifall tjänsteavtalet upphör på grund av sjukdom eller skada eller till följd av skeppsbrott; vidare förutsätter konventionsförslaget att myndigheterna i fartygets hemland skola, utan hänsyn till sjömannens nationalitet, förskotta resekostnaderna, om så erfordras. Dessa skiljaktigheter synas utgöra vägande skäl emot en ratificering av det nu omhandlade konventionsförslaget.

Vidkommande 1936 års sjukdoms- och olycksfallskonvention, vilken för Sveriges del icke förut varit föremål för saklig prövning, får jag framhålla, att konventionsförslagets principer vid de nordiska överläggningarna befunnits icke vara förenliga med grunderna för de nordiska sjömanslagarnas bestämmelser i ämnet. I fråga om rätten till sjukvård, underhåll och läkemedel har det syntts opraktiskt att, såsom i konventionsförslaget skett, räkna tiden härför från sjukdomens eller skadans inträdande; i varje fall vållar denna bestämmelse svårighet att överblicka konsekvenserna av konventionens stadganden i jämförelse med gällande nordiska lagbestämmelser i ämnet, vilka vid mötet i Oslo av samtliga deltagare ansågos tillgodose skäliga anspråk. Vidare har det befunnits icke vara motiverat att med avseende å vårdnadstidens utsträckning helt jämställa egna och utländska sjömän, vilket konventionsförslaget kräver; ej heller har det ansetts riktigt att likställa sjukdom och olycksfall som föranleda vård i hemlandet med sådana som föranleda vård utomlands. Vidkommande rätt till hyra efter tjänsteavtalets upphörande till följd av sjukdom eller skada har det syntts icke vara lämpligt att, såsom i konventionsförslaget skett, göra dylik rätt beroende av att vederbörande är försörjningspliktig. Av dessa och andra skäl har det nu omförmälda konventionsförslaget vid den gemensamma prövningen befunnits icke böra ifrågakomma till ratificering av de nordiska länderna.

Emellertid har frågan om sjömans rätt till hyra efter tjänstetidens utgång vid arbetsoförmåga till följd av sjukdom eller skada syntts icke vara på ett fullt tillfredsställande sätt reglerad i gällande nordiska sjömanslagar, särskilt emedan en arbetsoförmögen sjöman icke tillförsäkrats rätt till hyra efter avgång från tjänsten i andra fall än där avskedande i förtid förekommit

(32 §). Jämväl i vissa andra avseenden hava förhållandena ansetts påkalla nya eller ändrade regler, nämligen i fråga om rätt till bidrag vid hemresa efter längre tids tjänstgöring i utrikes fart, rätt till ersättning för förlorade effekter, deposition av omtvistade penningbelopp i vissa fall samt hemforsling av avlidet sjöfolks aska och efterlämnade effekter.

Med hänsyn härtill hava de nordiska delegationerna, oaktat de icke ansett sig böra förorda ratificering av något av de ifrågakomna konventionsförslagen, funnit skäl föreslå ett antal ändringar i gällande sjömans- och sjölagar på sätt de förut omförmälda parallelltexterna utvisa. Innebörden av förslagen skall närmare utvecklas i det följande.

Om hyra vid sjukdom.

Enligt 32 § sjömanslagen äger sjöman som avskedats på grund av sjukdom rätt till, utöver full hyra så länge han kvarstår i tjänsten, viss tids tillläggshyra, nämligen för två månader om han tillhör befälsgraden och för en månad om han tillhör manskapsgraden. Enligt lagens förarbeten lär med avskedande åsyftas endast det fall då sjömannen under återopande av sjukdom skiljes från tjänsten, innan avtalet upphör. Sjuk sjömans rätt till tillläggshyra är i enlighet härmed beroende därav, att tjänsteavtalet, om sjukdomen ej inträffat, berättigat honom till hyra för den tid varom fråga är; för rätt till full tillläggshyra förutsättes sålunda att den återstående avtalstiden, eller den tid till vilken avtalet i laga ordning kunnat uppsägas, uppgår till minst angiven tidsrymd (två resp. en månad).

Denna uppfattning har i den finska lagen — som i förevarande stycke i övrigt överensstämmer med den svenska — erhållit uttryck i själva texten, i det att sjömannens rätt till tillläggshyra uttryckligen begränsats att avse »den återstående avtalstiden», dock icke utöver två resp. en månad. I den norska lagen hava ifrågavarande bestämmelser samma lydelse som i den svenska och anses enligt den norska kommitténs uttalande i allmänhet vara att förstå på samma sätt. Enahanda torde förhållandet vara med den danska lagen, vars motsvarande bestämmelser allenast i så måtto skilja sig från stadgandena i de svenska och norska lagarna, att tiden för tilläggs- hyran, fränsett vissa undantagsfall, bestämts till allenast en månad för styrman och maskinist och sju dagar för annan sjöman.

Den reglering av frågan om tilläggs hyra vid sjukdom som sålunda skett har för Sveriges vidkommande modifierats genom bestämmelser i kollektivavtal. Enligt gällande avtal mellan Sveriges redareförening och Svenska sjöfolksförbundet angående löne- och arbetsförhållanden för maskin- och däckspersonal samt kökspersonal (§ 9) skall sjöman, som på grund av sjukdom eller skada är oförmögen att fullgöra sin tjänst och för sjukdomen eller skadan åtnjuter sjukhusvård på redarens bekostnad, oavsett om sjömannen uppsagts eller tjänsteavtalet utan uppsägning utlöper, äga åtnjuta hyra under den tid sjukhusvården varar, dock ej för längre tid än en må-

nad. Detta gäller obetingat i fall av arbetsoförmåga till följd av sjukdom som uppenbarligen ådragits efter påmönstringen. Vid oförmåga till tjänstgöring till följd av annan sjukdom erfordras för åtnjutande av ifrågavarande förmån enligt kollektivavtalet att sjömannen tjänstgjort en månad hos vederbörande rederi. Denna bestämmelse är avsedd att skapa ett slags karens till förhindrande av bedrägliga förfaranden. I det mellan Sveriges redareförening och Sveriges fartygsbefälsförening gällande avtalet stadgas beträffande styrman (§ 5) rätt till hyra enligt bestämmelserna i 32 § sjömanslagen oavsett om tjänsteavtalet uppsäges eller utan uppsägning utlöper, dock ej för längre tid än oförmåga till tjänstgöring medels läkarintyg styrkes föreligga; såsom villkor för åtnjutande av denna förmån gäller dock i regel en månads föregående tjänstgöring. Liknande kollektivavtalsbestämmelser gälla för maskinister och radiotelegrafister.

Emot de nordiska sjömanslagarnas lösning av frågan om tilläggshyra vid fall av sjukdom kan anmärkas, dels att det knappast kan anses välgrundat att en sjöman som avskedats på grund av sjukdom skall äga rätt till två resp. en månads tilläggshyra, även om han före denna tids utgång tillfrisknar, dels att det synes otillfredsställande att låta sjömannens rätt till tilläggshyra vid sjukdomsfall bero på avskedande, så att han alltså, oaktat han är sjuk, icke blir berättigad till dylik hyra, om han frånträder tjänsten emedan tjänsteförhållandet upphört.

Nu föreliggande förslag bygger på den principen, att sjömannen vid sjukdomsfall bör äga rätt till tilläggshyra under den tid han faktiskt är arbetsoförmögen, dock högst två månader om han tillhör befälsgraden och en månad om han tillhör manskapsgraden, samt att denna rätt bör tillkomma sjömannen vare sig han avskedats eller tjänsteavtalet av annan anledning upphör. Genom en dylik konstruktion uppnås dessutom att rätten till tilläggshyra knytes till samma förutsättning som rätten till sjukvård efter avgång ur tjänsten samt rätten till fri hemresa enligt 28 §, nämligen allenast att sjömannen är sjuk vid tjänstens frånträdande.

Den i enlighet med nämnda grunder föreslagna bestämmelsen har befunnits lämpligen böra infogas i 18 §, *andra stycket*, sjömanslagen. Enligt gällande lydelse stadgar detta lagrum, att hyran löper till och med den dag sjömannen avgår från tjänsten eller, om avmönstring skall ske, till och med avmönstringsdagen.¹ Enligt förslaget skall hyran därefter fortfara att löpa, så länge sjömannen är arbetsoförmögen till följd av sjukdom eller skada, dock högst två resp. en månad. För undvikande av obilliga konsekvenser vid sjukdomsfall som inträffar efter helt kort anställningstid, har den inskränkning gjorts att tilläggshyran icke i något fall skall utgå flera dagar än tjänsteförhållandet varat, en inskränkning som enligt Helsingforsförslaget dock icke skall gälla vid avskedande enligt 32 §. De danska och norska kommittéförslagen avvika i någon mån från Helsingforstexterna, det danska förslaget därutinnan att det icke upptager nyssnämnda förbehåll för fall

¹ I gällande lag förekommande tillägg »där icke hans rätt till hyra på grund av bestämmelse i detta kapitel förut upphört» har såsom obehövt utelämnats i förslaget.

av avskedande enligt 32 §, och det norska förslaget såtillvida att hela bestämmelsen om stadgandets inskränkning att avse högst lika lång tid som sjömannen varit i tjänsten utelämnats. För min del har jag ej funnit anledning frångå det förslag varom enighet vunnits i Helsingfors. Att rätten till tilläggshyra begränsas till att avse högst lika lång tid som sjömannen varit i tjänsten finner jag befogat med hänsyn särskilt till risken för simulation. Önskvärdheten att förebygga missbruk av denna art har under överläggningarna beaktats och föranlett övervägande av ett från svensk sida väckt förslag om införande av en karensbestämmelse, liknande den de svenska kollektivavtalen innehålla. Detta förslag fick emellertid förfalla på grund av de betänkligheter som anfördes däremot. Sålunda ansågs det mindre tilltalande att göra sjömannens rätt till tilläggshyra beroende av en ofta vanskelig utredning angående den tidpunkt då han ådragit sig sjukdomen, och det visade sig även att förslagens genomförande skulle leda till en icke önskvärd komplicering av lagtexten. Liknande invändningar synas icke med fog kunna riktas mot den i Helsingforsförslaget upptagna regeln. I anledning av att förbehållet beträffande avsked enligt 32 § utelämnats i det danska kommittéförslaget får jag anmärka, att detta i jämförelse med gällande lag innebär en enligt min mening icke motiverad försämring av sjömannens rätt. Den i 32 § redaren medgivna befogenheten att vid långfristigt avtal med längre uppsägningstid avskeda sjömannen synes mig för redaren innebära en så betydande fördel, att denna för här ifrågavarande fall lämpligen bör motvägas av rätt till tilläggshyra under en eller två månader, även om tjänsteförhållandet vid tiden för avskedandet varat allenast kortare tid.

De danska och norska texterna i Helsingforsförslaget liksom även de danska och norska kommittéförslagen skilja sig från den svenska och finska texten i Helsingforsförslaget därutinnan, att det undantag för fall av avskedande enligt 33 §, som i sistnämnda texter upptagits i 18 §, utelämnats i de danska och norska. Detta innebär emellertid icke i och för sig någon saklig skillnad, enär bestämmelsen i 33 §, sista stycket, anses utesluta rätt till tilläggshyra, även om detta icke uttryckligen angivits i 18 §. I det norska kommittéförslaget förekommer emellertid en saklig avvikelse, som bör omnämnas i detta sammanhang: i 33 §, sista stycket, har den norska kommittén infört en bestämmelse, enligt vilken rätten till tilläggshyra icke går förlorad vid avskedande enligt 33 § punkt 2 (försenad inställelse), om sjömannen kan visa att han är utan skuld till försømmelsen. I likhet med den danska kommittén anser jag mig icke böra förorda upptagande av en motsvarande regel. Enligt 33 § äger befälhavaren rätt att avskeda sjömannen, oavsett vilka omständigheter som föranlett förseningen. Har fartyget måst avgå utan sjömannen eller har annan antagits i hans ställe, bör befälhavaren icke vidare vara bunden av tjänsteavtalet. En annan sak är att befälhavaren, såsom under förarbetena till lagen framhållits, uppenbarligen icke bör skrida till avskedande, med mindre tillräckliga skäl därtill föreligga.

Reglerna i gällande 32 §, andra stycket (grovt vållande eller förtigande av sjukdom), hava i Helsingforsförslaget sammanförts med bestämmelsen i gällande lag 18 §, tredje stycket, om hyrans upphörande under den tid sjöman utan laga förfall håller sig från tjänsten. Denna ändring är en naturlig följd av utsträckningen av rätten till tilläggshyra till andra fall än avskedande. Det må anmärkas, att arbetsoförmåga till följd av självförvållad eller förtegad sjukdom enligt den nya konstruktionen kommer att föranleda hyresmistning icke blott, såsom för närvarande är fallet, om sjömannen avskedas, utan även om han under tiden för arbetsoförmågan kvarstår i tjänsten.

De föreslagna nya bestämmelserna om tilläggshyra vid sjukdom äga icke tillämpning å befälhavare; med hänsyn till att befälhavaren i regel är anställd med längre uppsägningsfrist, bör bibehållandet av gällande bestämmelser i 4 § innebära större fördel för honom.

I 32 § har såsom en följd av ändringarna i 18 §, jämte det andra stycket uteslutits, den ändring vidtagits att andra punkten i första stycket ersatts med en hänvisning till 18 §.

I samband med dessa ändringar har vidare den i 25 § förekommande hänvisningen till »32 § första stycket» ändrats till »32 §».

Om bidrag till hemresa.

Såsom redan nämnts voro deltagarna i Osломötet eniga om att reglerna i 1926 års konvention om hemförskaffning av sjöman icke lämpligen borde införlivas med de nordiska sjömanslagarna. Emellertid gjorde sig å andra sidan den meningen gällande, att nuvarande lagbestämmelser icke kunde anses i alla avseenden tillgodose skäliga anspråk på rätt till fri hemresa eller bidrag till sådan. Utsträckt rätt till dylik förmån ansågs särskilt böra tillkomma sjöman med längre tids tjänstgöring i utrikes fart. Ett av den norska s. k. mönstringskommittén av år 1908 framlagt förslag till regler om fri hemresa togs till utgångspunkt för överläggningarna i denna fråga.

Sådana förhållandena för närvarande gestalta sig, måste en sjöman som efter slutad anställning önskar fara hem antingen själv bekosta hemresan eller ock söka erhålla hyra på ett hemgående fartyg. Ofta blir sjömannen i väntan på lägenhet kvar i den utländska hamnen, till dess att hans hopsparade hyresmedel blivit förbrukade, varefter han kan bliva nödsakad att ånyo taga hyra på ett fartyg i utrikes fart eller också måste såsom nödlidande omhändertagas av konsul och hemsändas på statens bekostnad.

Överläggningarna i ämnet hava lett till det förslag till lagbestämmelser som erhållit formen av *en ny paragraf* med beteckning 25 a §. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att åvägabringa en för nordiska förhållanden lämpad utbyggnad av de i sjömanslagarna förekommande bestämmelserna om rätt till fri hemresa i vissa särskilt angivna fall. Förslaget, som avser sjöman av manskapsgraden, tar sikte på det fall att en sjöman efter

längre tid i redarens tjänst lämnar sin anställning i utlandet. För sådant fall har det ansetts skäligt att sjömannen kommer i åtnjutande av resebidrag, och dylikt bidrag har föreslagits skola utgå med två tredjedelar av kostnaden för hemresa med underhåll; bidraget skall till lika delar bestridas av staten och redaren. Sjömannen har alltså att själv bära allenast en tredjedel av kostnaden. Såsom villkor för den sålunda föreslagna förmånen har stadgats, att sjömannen skall hava varit i redarens tjänst två år (enligt danska kommittéförslaget ett och ett halvt år) och icke hava haft tillfälle att lämna tjänsten i hemlandet under det senast förflutna året. Vid avgång å utomeuropeisk ort, som ej är belägen vid Medelhavet eller Svarta havet eller å ostkusten av Amerikas förenta stater eller Kanada, skall dock resebidrag ej åtnjutas, med mindre sjömannen varit i tjänst tre år. Såsom en modifikation i huvudregeln har ytterligare stadgats, att sjöman som gör anspråk på resebidrag skall vara pliktig att, om så påfordras, kvarstå i tjänsten tills fartyget uppnår hamn från vilken hemresan kan företagas med avsevärt mindre kostnad, såvida detta beräknas ske inom tre månader (enligt danska kommittéförslaget sex månader). Ifall sjöman som önskar åtnjuta resebidrag själv uppsäger tjänsteavtalet eller begär entledigande, skall framställning om resebidrag göras samtidigt.

I analogi med vad som i gällande 28 § är föreskrivet beträffande rätt till fri hemresa för sjuk eller skadad sjöman som i utlandet avgår från tjänsten, upptager förslaget vidare stadgande om att sjöman i stället för resebidrag må beredas med hans anställning likvärdig tjänst å hemvändande fartyg.

Såsom framgår av förslaget till ändrad lydelse av 34 § sjölagen, är det meningen att sjömän som äro berättigade till resebidrag skola kunna hemförskaffas i samma ordning som gäller för s. k. konsulatpassagerare; syftet är att nedbringa kostnaderna. För att möjliggöra detta och i övrigt skapa tillfredsställande garanti för att resan kommer till stånd och anordnas på lämpligaste sätt, har i 25 a § intagits föreskrift om att hemresan skall anordnas av svensk konsul eller befälhavare. Före resans början skall sjömannen erlægga sin del av själva resekostnaden till konsuln eller befälhavaren.

Då enligt förslaget sålunda en del av resekostnaden kommer att stanna på sjömännen själva, torde dessa komma att vara intresserade av att resan anordnas så billigt som möjligt; det är förutsatt, att sjömännen, där de så önska, i allmänhet skola få gottgöra sin del av kostnaden genom arbete ombord å det fartyg varå hemresan äger rum.

Det har icke ansetts kunna anbefallas att utsträcka de föreslagna bestämmelserna rörande hemresebidrag att gälla jämväl befäl; de sociala hänsyn som ligga till grund för förslaget göra sig här icke med samma styrka gällande. För Sveriges vidkommande har detta så mycket mindre befunnits påkallat, som gällande kollektivavtal beträffande såväl befälhavare som annat befäl innehålla bestämmelser, vilka tillförsäkra dem som tjänstgjort å fartyg i oavbruten följd under en tid av två år utan att hava besökt Sverige, rätt till fri hemförskaffning (biljett och kost) på rederiets bekostnad efter

kortaste (billigaste) väg till Sverige; till denna huvudregel ansluta sig bestämmelser om skyldighet för den anställde att högst tre månader kvarstå i tjänst för möjliggörande av billigare hemresa och att lämna meddelande om avsikt att hemresa i god tid, så att ersättare kan anskaffas, samt om rätt för rederiet att i stället för resekostnadsersättning bereda vederbörande anställning å hemvändande fartyg. Föreskrifter av enahanda innebörd finnas jämväl i det för radiotelegrafisterna gällande kollektivavtalet.

Som i det föregående parentetiskt anmärkts, avviker det danska kommittéförslaget från Helsingforstexterna så tillvida att den för rätten till hemresebidrag enligt huvudregeln stadgade tjänstgöringstiden bestämts till allena ett och ett halvt år och tiden för kvarstående i tjänsten i avvaktan på ankomst till lämplig hemrehamn utsträcks till sex månader i stället för tre månader. För min del har jag icke funnit skäl att i dessa hänseenden frågå det gemensamma förslaget, vars nu ifrågavarande bestämmelser även bibehållits i det norska kommittéförslaget.

I anslutning till stadgandet i 25 a § har 33 §, *sista stycket*, kompletterats med bestämmelse om att sjöman som avskedas enligt sistnämnda paragraf icke är berättigad till resebidrag enligt 25 a §. Denna bestämmelse har på yrkande av norska sjömansförbundet i det norska kommittéförslaget begränsats till att avse andra fall av avskedande än enligt punkterna 1 (oduglighet) och 2 (försenad inställelse), vilka sålunda utesluts; den norska kommittén finner punkt 1 vara utan praktisk betydelse i detta sammanhang och hänvisar beträffande punkt 2 till att norska sjömansförbundet ansett det vara obilligt att stadga förlust av rätt till hemresebidrag vid avskedande till följd av försenad inställelse. För min del kan jag icke finna skäligt att sjöman, som genom försenad inställelse giver anledning till avskedande, bibehålles vid ifrågavarande rättighet; härvid torde bland annat beaktas, att befälhavarens ur kostnadssynpunkt i vissa fall betydelsefulla rätt att kräva sjömannens kvarstående i tjänst till dess för hemresans anordnande lämplig hamn uppnåtts skulle bliva illusorisk, ifall fartyget måst avgå utan sjömannen. I likhet med den danska kommittén har jag fördenskull ansett ifrågavarande bestämmelse böra bibehållas i den lydelse den äger i de gemensamma texterna enligt Helsingforsförslaget.

Övriga ändringar i sjömanslagen.

Ersättning av allmänna medel för vissa utgifter m. m.

I gällande lydelse innehåller 31 § föreskrift att redaren äger undfå ersättning av statsmedel för honom icke åvilande utgifter som befälhavaren nödgats göra för svensk sjömans sjukvård eller begravning. Enligt Helsingforsförslaget har såsom *ett nytt första stycke* i de svenska, finska och norska texterna upptagits en från gällande danska lag hämtad regel om plikt för befälhavare att på begäran ställa säkerhet för kostnad som enligt 28 och 30 §§ åvilar redaren med avseende å sjömans sjukvård eller begravning; regeln

avser det fall att sjuk eller skadad sjöman i utlandet överlämnats åt svensk konsuls försorg. Vidare stadgas, att i dylikt fall hyra som tillkommer sjömannen skall överlämnas till konsuln och icke må utan konsulns medgivande lyftas av sjömannen, medan han är under konsulns försorg.

I *andra stycket* har redarens i gällande lag stadgade rätt att undfå ersättning av statsmedel utsträckts till sådana av befälhavare förskotterade kostnader för hemresa som det icke ålegat redaren att gälda; ändringen är föranledd av den nya 25 a §. Stadgandet torde tarva komplettering genom administrativa föreskrifter, varför i förslaget intagits bemyndigande för Kungl. Maj:t att utfärda sådana. I det norska kommittéförslaget har bestämmelsen i förevarande stycke av särskild anledning uttryckligen angivits avse utgift som gjorts efter tjänsteförhållandets upphörande. Dylikt stadgande förekommer icke i någon av de övriga nordiska sjömanslagarna, och förslag i sådan riktning har veterligen icke heller förekommit på annat håll än i Norge.

Ersättning för förlorade effekter.

Sådan 41 § lyder enligt lag den 18 maj 1934 (nr 165) innefattar lagrummet på fyra stycken uppdelade regler, avseende rättsförhållandena vid fartygs förolyckande; *fjärde stycket* stadgar rätt för sjöman att erhålla ersättning av redaren för förlust av effekter vid fartygets förolyckande enligt grunder som fastställas av Kungl. Maj:t.

Spörsmålet om utvidgning av förevarande stadgande, vilket på finskt initiativ upptogs vid mötet i Oslo, har ur svensk synpunkt särskilt intresse med hänsyn till att 1936 års riksdag i skrivelse, nr 276, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte till utredning och övervägande upptaga frågan om ändring av gällande bestämmelser rörande ersättning åt sjöfolk vid förlust av effekter vid fartygs förolyckande. Med föranledande härav har Kungl. Maj:t den 19 juni 1936 uppdragit åt Kommerskollegium att verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med den av riksdagen begärda utredningen och de förslag vartill utredningen kunde föranleda. Kommerskollegium har införskaffat utlåtanden från vissa redare- och sjöfolksorganisationer, men har hittills icke utlåtit sig i ärendet. Den i riksdagen väckta frågan avser dels höjning av ersättningsbeloppen vid förlust av effekter (f. n. reglerade genom Kungl. kungörelsen den 22 december 1922, nr 628), dels ock utsträckning av ersättningsrätten till att avse jämväl andra fall av förlust av effekter än vid fartygets förolyckande. Av dessa spörsmål är här fråga allenast om det sistnämnda, vilket hänför sig till regeln i *fjärde stycket* av 41 § sjömanslagen.

Den norska sjömanslagen har i förevarande hänseende underkastats ändring år 1931, varvid sista stycket av § 41 upphävdes och ersattes med en ny paragraf (41 a), innehållande bestämmelse om rätt till ersättning för ägodelar som gått förlorade vid fartygets förolyckande eller till följd av sjöroveri som förövats mot fartyget. Även i Finland har frågan på senare tid ägnats uppmärksamhet; särskild utredning i saken har begärts av 1937 års finska riksdag.

I Sverige har ämnet blivit föremål för kompletterande reglering genom avtal mellan organisationerna. I det mellan Sveriges redareförening och Svenska sjöfolksförbundet gällande kollektivavtalet stadgas sålunda (§ 11), att i kungörelsen av den 22 december 1922 fastställda ersättningsbelopp för förlust av effekter vid fartygs förolyckande skola utgå jämväl vid förlust som uppstått i samband med fartygs brand eller sjöröveri, ävensom då förlusten direkt förorsakats av skada som fartyg tillfogats vid haveri. Enahanda bestämmelser finnas i de för fartygsbefälet, maskinbefälet och radiotelegrafisterna gällande kollektivavtalen med Sveriges redareförening. Bestämmelser av samma innebörd äro även upptagna i de för besättningsmän i reguljär kusttrafik gällande kollektivavtal som ingåtts av Stockholms rederiaktiebolag Svea.

Den nu föreslagna ändringen i 41 §, fjärde stycket, innebär utsträckning av rätten för svensk sjöman att erhålla ersättning av redaren för förlust av effekter vid fartygets förolyckande till att gälla jämväl förlust till följd av sjöröveri eller av brand eller annat haveri som drabbat fartyget. Den enligt gällande lag föreliggande skillnaden mellan dylika fall och förlust av effekter vid fartygets förolyckande har befunnits kunna leda till föga rimliga konsekvenser. Det har sålunda ansetts föga tilltalande, att exempelvis sjömän, som med personliga uppoffringar och stora ansträngningar fört ett skadat eller brinnande fartyg i hamn, icke skulle vara lagligen berättigade till ersättning för effekter som därvid gått förlorade. Likaså har det ansetts otillfredsställande att ersättningsrätt enligt lag icke skulle föreligga till exempel i fall då ett sjunket fartyg bärgats, sedan manskapets ägodelar blivit förstörda av havsvatten.

Den sålunda föreslagna utvidgningen av ersättningsrätten enligt 41 §, fjärde stycket, har befunnits böra komma till synes jämväl i underrubriken före 41 §, till vars nuvarande lydelse »Om tjänsteavtalets upphörande vid fartygets förolyckande» fogats orden »samt om ersättning för förlorade effekter».

Deposition av omtvistade medel.

Vid mötet i Helsingfors upptogs i de svenska, danska och finska texterna förslag till ändring av bestämmelserna i 43 §, *tredje stycket*, för åvägbringande av överensstämmelse med den norska sjömanslagens § 43 i dess lydelse enligt lag den 12 juni 1931.

Frågan gäller sådan tvist mellan befälhavaren och någon av besättningen angående tjänsteförhållandet som hänskjutes till avgörande av mönstringsförrättare eller konsul. Enligt gällande svensk lag skall därvid fattat beslut lända till efterrättelse intill dess saken kan komma under prövning vid domstol här i riket.

Enligt ifrågavarande norska lagbestämmelse, som allenast avser tvist på fartyget är i utlandet, är konsuls beslut bindande för parterna, men kan inom sex månader bringas under prövning vid domstol i Norge. Gäller konsuls beslut betalning av omtvistat penningbelopp överstigande 100 kronor, kan konsuln, när han finner saken tvivelaktig och omständigheter-

na i övrigt tala därför, bestämma att beloppet eller del därav skall deponeras hos honom vid avmönstringen. Konsuln skall sända det deponerade beloppet med erforderlig upplysning till vederbörande departement (Handelsdepartementet), som utbetalar det, när förut angiven frist av sex månader har gått till ända utan att saken är bragt inför domstol eller, om så skett, när tvisten blivit avgjord genom slutlig dom eller utan dom bilagd. Mot sjöman som icke har hemort i Norge kan kravmål varom här är fråga resas vid domstol i fartygets hemort.

De i Helsingfors antagna textförslagen överensstämma i huvudsak med den norska lagbestämmelsen men äro något annorlunda konstruerade. Deponerat belopp skall översändas till myndighet i hemlandet (i Sverige Kommerskollegium), som sex månader efter beslutet må utbetala beloppet, såframt icke domstol annorlunda förordnat eller saken är under domstols prövning.

I det danska kommittéförslaget har bestämmelsen icke medtagits. Den danska kommittén synes mena, att förslaget väsentligen skulle sakna betydelse för andra än vissa specialfall vid fart i farvatten, där på grund av särskilda förhållanden hyrestillägg utgår. Detta antagande förefaller mig icke utgöra tillräcklig anledning att frångå det i Helsingfors antagna förslaget; skulle antagandet vara riktigt, lär stadgandet det oaktat få anses ändamålsenligt, då det just i nämnda fall kan bliva fråga om belopp av betydande storlek.

För den svenska sjömanslagens vidkommande har nu avhandlade ändring befunnits kräva komplettering av gällande forumregler i 86 §, nämligen för det fall att en svarande, t. ex. en utländsk sjöman, icke har hemvist här i riket och fartyget icke finnes å ort i Sverige. För skapande av svenskt forum i dylikt fall har föreslagits, att där annat i paragrafen angivet forum icke står till buds, tvisten skall upptagas av rådstuvurätten i fartygets hemort eller, om där ej är rådstuvurätt, av den rådstuvurätt som är närmast.

I samband med den ändring i 34 § sjölagen som nedan omförmäles hava i 72 § sjömanslagen orden »som hemsändas genom försorg av konsul enligt vad i sjölagen stadgas» utbytts mot orden »som av befälhavare medtagas enligt vad i 34 § sjölagen sägs».

Ändring av 34 § sjölagen.

Hemförskaffning av sjömän.

Såsom i motiveringen till 25 a § anförts, har det ansetts önskvärt att hemförskaffning av sjömän som skola åtnjuta resebidrag må kunna ske i den ordning som gäller för s. k. konsulatpassagerare. För sådant ändamål har föreslagits, att i 34 § sjölagen infogas stadgande om plikt för befälhavare att till bestämmelseorten eller annan hamn som fartyget under

resan skall anlöpa medtaga svenskt sjöfolk som äger rätt till resebidrag jämlikt 25 a § sjömanslagen. Det har för Sveriges vidkommande därvid avsetts, att de föreskrifter rörande antalet dylika passagerare och betalningen för deras fortskaffande, som meddelats genom Kungl. förordningen angående gottgörelse för svenskt sjöfolks hemförande från utrikes ort av den 12 april 1907 (nr 14), skola tillämpas jämväl beträffande hemresande sjöfolk varom här är fråga. Det lär kunna förväntas, att åt sistnämnda författning i dess nuvarande lydelse gives sådan tolkning.

Hemfersling av avlidet sjöfolks aska och efterlämnade effekter.

Den i riksdagens inledningsvis omfördälda skrivelse nr 128/1937 berörda frågan om hemtransport av avliden sjöman har jämte förut redovisade ämnen varit föremål för överläggningar vid de nordiska sammankomsterna i Oslo och Helsingfors. Därvid hava skäl befunnits föreligga att stadga plikt för befälhavare att utan ersättning medtaga urna med aska efter avliden befälhavare eller sjöman av inhemsk nationalitet. Längre gående förpliktelse med avseende å hemtransport av kvarlevorna efter sjöfolk ansågs icke lämpligen kunna ifrågasättas. Då förpliktelsen skäligen bör avse aska efter jämväl annat sjöfolk än sådant som varit anställt på fartyget, har stadgandet befunnits böra erhålla plats i sjölagen och ej i sjömanslagen. Liknande förpliktelse har även ansetts böra stadgas beträffande efterlämnade effekter, dock allenast i den mån de utan olägenhet kunna medtagas.

I sistnämnda hänseende må erinras om att befälhavare enligt 29 § sjömanslagen är pliktig att taga vård om kvarlåtenskap som avliden sjöman efterlämnat å fartyget; där så utan skada eller olägenhet kan ske, skall kvarlåtenskapen behållas ombord för att senare avlämnas till efterlevande. Den nu föreslagna regeln rörande hemtransport av sjöfolks efterlämnade effekter kommer sålunda närmast att avse kvarlåtenskap som avliden sjöman å utländsk ort efterlämnat i land eller som efterlämnats å fartyg men icke kunnat behållas ombord och fördenskull av befälhavaren överlämnats till svensk konsul.

Den i andra punkten av 34 § sjölagen i dess gällande lydelse stadgade befogenheten för Kungl. Maj:t att förordna om tillämpning jämväl beträffande utländskt sjöfolk av den i första punkten stadgade förpliktelsen har i utkastet upptagits i ett nytt andra stycke, så formulerat att bemyndigandet utsträckts till att omfatta förordnande jämväl beträffande förpliktelsen att medtaga aska efter avlidet sjöfolk samt efterlämnade effekter, allt såsom hittills under förutsättning av ömsesidighet.

Till sist får jag anmärka, att jag från Sveriges radiotelegrafistförening mottagit en den 30 september 1938 dagtecknad framställning, innefattande ett antal förslag till ändringar i sjömanslagen som i främsta rummet åsyfta

att lagfästa genom praxis eller kollektivavtal åvägabragt likställighet mellan radiotelegrafister och sjömän tillhörande befälsgraden. När jag funnit föreningens förslag falla utanför det mig anförtrodda utredningsuppdraget, har jag icke upptagit dem till närmare prövning.

Riksdagens förut omförmälda skrivelse den 6 april 1937, nr 128, återställes härjämte.

BIRGER EKEBERG.

Gunnar Böös.

Stockholm den 27 april 1939.

Förslag till lagändringar.

Sjömanslagen.

Gällande lag.

Förslaget.

Underrubriken före 18 §.

Om hyran.

Om hyra och om bidrag till hemresa.

18 §.

Hyra utgår från och med den dag sjömannen tillträder tjänsten ombord eller, om han från förhyrningsorten måst företaga resa för att komma till fartyget, från och med den dag resan anträdes.

Hyran löper till och med den dag han avgår från tjänsten eller, om avmönstring skall ske, till och med avmönstringsdagen, där icke hans rätt till hyra på grund av bestämmelse i detta kapitel förut upphört.

Hyran löper till och med den dag sjömannen avgår från tjänsten eller, om avmönstring skall ske, till och med avmönstringsdagen. Är sjöman, som vid tjänstetidens utgång skiljes från tjänsten eller dessförinnan avskedas utan att skäl som i 33 § sägs därtill föranlett, till följd av sjukdom eller skada urståndsatt att tjänstgöra, skall hyran fortfara att löpa så länge arbetsoförmågan varar, dock högst två månader om han tillhör befälsgraden och en månad om han tillhör manskapsgraden, och ej i något fall flera dagar än han varit i tjänsten med mindre han avskedas enligt 32 §.

För den tid sjömannen utan laga skäl håller sig från tjänsten utgår ej hyra.

Hyra utgår ej för tid, då sjömannen är oförmögen till tjänstgöring till följd av sjukdom eller skada, som han ådragit sig genom grovt vållande eller förtegat vid tjänstens antagande, eller då han utan laga skäl håller sig från tjänsten.

Vid beräkning av hyra för del av dagar.

månad räknas månaden till trettio

25 §.

Befinnes vid sluträkning sjöman hava i förskott uppburit mer, än rät-

Befinnes vid sluträkning sjöman hava i förskott uppburit mer, än rät-

Gällande lag.

teligen tillkom honom, äger han ändå behålla vad han uppburit, där tjänstgöringen upphört av sådan anledning, som i 24 §, 32 § första stycket, 34, 38, 39, 40 eller 41 § sägs.

Förslaget.

teligen tillkom honom, äger han ändå behålla vad han uppburit, där tjänstgöringen upphört av sådan anledning, som i 24, 32, 34, 38, 39, 40 eller 41 § sägs.

25 a §.

Vill svensk sjöman av manskapsgraden, som i utlandet avgår från tjänsten, resa till sin hemort här i riket, skall av kostnaden för resan med underhåll en tredjedel bestridas av statsmedel och en tredjedel gäldas av redaren, såframt sjömannen varit i redarens tjänst två år i följd och icke haft tillfälle att lämna tjänsten i svensk hamn under det senast förflutna året. Avgår sjömannen å utomeuropeisk ort, som ej är belägen vid Medelhavet eller Svarta havet eller å ostkusten av Amerikas förenta stater eller Kanada, skall han dock ej åtnjuta sådant resebidrag, förrän han varit i tjänst tre år. Beräknas fartyget inom tre månader uppnå hamn från vilken hemresan kan anordnas med avsevärt mindre kostnad eller omgång, njute sjömannen ej resebidrag, med mindre han, om det påfordras, kvarstår i tjänsten, tills fartyget uppnår sådan hamn. Vill sjöman, som uppsäger tjänsteavtalet eller begär entledigande, erhålla resebidrag, göra samtidigt framställning därom.

Hemresan skall anordnas av svenske konsuln eller, om svensk konsul icke finnes på platsen, av befälhavaren. Sjömannen vare pliktig att före resans början till konsuln eller befälhavaren inbetala den del av resekostnaden, som beräknas falla på honom. Anordnas hemresan av konsuln, skall befälhavaren på begäran

ställa säkerhet för redarens andel. Kan åt sjömannen beredas tjänst å fartyg, som är bestämt till Sverige eller till ort varifrån han bekvämligen kan resa hem, vare han pliktig att antaga tjänsten, såframt han anställes i egenskap motsvarande den, vari han förut varit anställd, och på lika förmånliga villkor. Närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

31 §.

Överlämnas i utlandet sjuk eller skadad sjöman åt svensk konsuls försorg, vare befälhavaren pliktig att på begäran ställa säkerhet för kostnad som enligt 28 och 30 §§ åvilar redaren. Hyra som tillkommer sjömannen skall överlämnas till konsuln och må icke utan konsulns medgivande lyftas av sjömannen, medan han är under konsulns försorg.

Har i fall, där svensk konsuls bistånd ej kunnat erhållas, befälhavare nödgats för svensk sjömans sjukvård eller begravning göra utgift, som icke ålegat redaren, äger denne därför undfå ersättning av statsmedel. Närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

32 §.

Är sjöman till följd av sjukdom eller skada för längre tid satt ur stånd att fullgöra sin tjänst, eller lider han av sjukdom, som medför fara för de ombordvarande, äger befälhavaren avskeda honom. I nu nämnda fall äger sjömannen åtnjuta, utöver full hyra, så länge han kvarstår i tjänsten, hyra för två månader, om han tillhör befälsgraden, och för en månad, om han tillhör manskapsgraden.

Är sjöman till följd av sjukdom eller skada för längre tid satt ur stånd att fullgöra sin tjänst, eller lider han av sjukdom, som medför fara för de ombordvarande, äger befälhavaren avskeda honom. Om sjömannens rätt till hyra gäller vad i 18 § sägs.

Gällande lag.

Förslaget.

Har sjömannen ådragit sig sjukdomen eller skadan genom grovt vållande, eller har han förtegit den vid tjänstens antagande, är han berättigad till hyra allenast för den tid han varit i stånd att förrätta tjänsten.

33 §.

Befälhavare äger vidare avskeda sjöman:

1. om han finnes vara oduglig till den tjänst, för vilken han blivit antagen;
2. om han icke infinner sig ombord i rätt tid och fartyget skall avgå eller annan man måst antagas i hans ställe;
3. om han gör sig skyldig till grov tjänsteförseelse, såsom upprepad vägran att åtlyda förmans befallningar, våld å överordnad, misshandel av andra ombordvarande eller upprepad onykterhet i tjänsten;
4. om han gör sig skyldig till förskingring, stöld eller annat grovt brott eller beträdes med att hava ombord undanstuckit tullpliktigt eller till utförsel i avgångsorten eller till införsel i bestämmelseorten förbjudet gods.

Innan sjöman, som är ombord, avskedas av nu nämnd anledning, skall såvitt möjligt med honom hållas förhör, som i 64 § sägs.

Sjöman, som avskedas jämlikt denna paragraf, är icke berättigad till hyra för längre tid än han förrättat tjänsten.

Sjöman, som avskedas jämlikt denna paragraf, är icke berättigad till hyra för längre tid än han förrättat tjänsten, ej heller till resebidrag enligt vad i 25 a § sägs.

Underrubriken före 41 §.

Om tjänsteavtalets upphörande vid fartygets förolyckande.

Om tjänsteavtalets upphörande vid fartygets förolyckande samt om ersättning för förlorade effekter.

41 §.

Går fartyget till följd av sjöolycka förlorat, eller förklaras det efter sjöolycka icke vara iståndsättligt, upphör sjömans tjänsteavtal att gälla, där ej annat följer av avtalets innehåll; dock åligger det sjöman att mot hyra och underhåll deltaga i bärgningen och bliva tillstädes, till dess sjöförklaringen avgivits.

Varder svensk sjöman arbetslös till följd av fartygets förolyckande, äger han rätt till hyra för den tid han av sådan anledning är utan anställning, dock högst för två månader utöver den tid, för vilken han enligt första stycket åtnjuter hyra.

Upphör till följd av fartygets förolyckande svensk sjömans anställning i utlandet, äger han rätt att erhålla fri resa med underhåll till sin hemort här i riket så ock hyra under resan i den mån sådan ej utgår enligt andra stycket. Kostnaden för sjömans hemresa med underhåll skall bestridas av statsmedel. Sjömannen är dock pliktig att antaga tjänst å annat fartyg enligt vad i 28 § första stycket är stadgat.

För förlust av effekter vid fartygets förolyckande är svensk sjöman berättigad att erhålla ersättning av redaren enligt grunder, som Konungen fastställer.

För förlust av effekter vid fartygets förolyckande eller till följd av sjöröveri eller av brand eller annat haveri, som drabbat fartyget, är svensk sjöman berättigad att erhålla ersättning av redaren enligt grunder, som Konungen fastställer.

43 §.

Åtnöjes sjöman icke med avräkning, som befälhavaren för avmönstring upprättat, äger han begära mönstringsförrättarens prövning av dess riktighet.

Uppstår, medan fartyget befinner sig å ort utom riket, tvist mellan befälhavaren och någon av besättningen angående tjänsteförhållandet, skall tvisten hänskjutas till avgörande av svenske konsuln på stället eller, om sådan där icke finnes eller hinder möter för hans anlåtande, den svenske konsul, som därefter under resan först anträffas.

Mönstringsförrättarens eller konsulns beslut skall lända till efterrättelse intill dess saken kan komma under prövning vid domstol här i riket.

Mönstringsförrättarens eller konsulns beslut skall lända till efterrättelse, intill dess saken kan varda prövad av domstol här i riket. Avser beslutet fråga om skyldighet att gälda penningbelopp över ett hundra kronor, äger mönstringsförrättaren eller konsuln, där han finner saken tvivelaktig och omständigheterna i övrigt tala därför, bestämma, att beloppet eller del därav skall nedsättas hos honom i avvaktan på att saken varder prövad av domstol. Nedsatt belopp skall jämte avskrift av beslutet översändas till kommerskollegium. Sedan sex månader förflutit efter det beslutet gavs, må beloppet utbetalas, såframt ej, enligt vad till kommerskollegium blivit anmält eller eljest är

Gällande lag.

förordnat eller saken är under domstols prövning.

72 §.

Å sjömän, som hemsändas genom försorg av konsul enligt vad i sjölagens stadgas, skola de i 71 § första stycket omförmälda stadgandena äga motsvarande tillämpning.

Där så påkallas, äro de pliktiga att, biträda vid skeppstjänsten, därvid nödig tjänsteställning.

Twistemål, som bör bedömas efter denna lag, skall instämmas till rådstuvurätten i den stad, där svaranden har sitt bo och hemvist eller där fartyget finnes; har svaranden icke sitt hemvist i stad med rådstuvurätt, eller finnes fartyget å ort, där rådstuvurätt icke är, gånge tvisten till den rådstuvurätt, som är närmast endera av dessa orter.

Äro flera redare i ett fartyg, skall fartygets hemort anses såsom rederiets hemvist.

Sjölagen.

34 §.

Befälhavaren vare pliktig att till sådant antal och mot den betalning, som av Konungen fastställes, till bestämmelseorten eller annan hamn, som fartyget under resan skall anlöpa, medtaga svenskt sjöfolk, vars hemsändande det åligger konsulerna att besörja. Konungen äge dock, under förutsättning av ömsesidighet, förord-

Förslaget.

kollegium veterligt, domstol annorledes förordnat eller saken är under domstols prövning.

Å sjömän, som av befälhavare medtagas enligt vad i 34 § sjölagen sägs, skola de i 71 § första stycket omförmälda stadgandena äga motsvarande tillämpning.

Twistemål, som bör bedömas efter denna lag, skall instämmas till rådstuvurätten i den stad, där svaranden har sitt bo och hemvist eller där fartyget finnes; har svaranden icke sitt hemvist i stad med rådstuvurätt, eller finnes fartyget å ort, där rådstuvurätt icke är, gånge tvisten till den rådstuvurätt, som är närmast endera av dessa orter. Finnes ej behörig domstol efter vad nu är sagt, skall tvisten upptagas av rådstuvurätten i fartygets hemort eller, om där ej är rådstuvurätt, av den rådstuvurätt, som är närmast.

Befälhavare vare pliktig att till sådant antal och mot den betalning, som av Konungen fastställes, till bestämmelseorten eller annan hamn, som fartyget under resan skall anlöpa, medtaga svenskt sjöfolk, vars hemsändande det åligger konsulerna att besörja, eller som äger rätt till re-sebidrag jämlikt 25 a § sjömanslagen.

Gällande lag.

na, att samma förbindelse skall äga rum i avseende å sjöfolk från annat land.

Förslaget.

Utän betalning vare befälhavare pliktig medtaga urna innehållande askan efter avliden svensk befälhavare eller sjöman, så ock hans efterlämnade effekter, såvitt de utan olägenhet kunna medtagas.

Konungen äger, under förutsättning av ömsesidighet, förordna att förpliktelse som i första stycket sägs skall gälla jämväl i avseende å befälhavare eller sjöman från annat land, hans aska eller efterlämnade effekter.

Förslag
till
Lagändringar
utarbetade av

ordförandena i de nordiska kommittéerna för revision av sjömanslagen
på möte i Helsingfors i oktober 1938.

Finsk text.

Svensk text.

Förslag

till lag om ändringar i sjömanslagen.

13 §.

Är ej överenskommelse träffad om arbetsavtalets varaktighet, äger vardera parten uppsäga avtalet att upphöra i envar hamn, som fartyget anlöper för lossning eller lastning; är sjömannen finsk man och antagen i Finland, må dock avtalet icke från någondera sidan uppsägas till upphörande annorstädes än i finsk lossnings- eller lastningshamn.

Uppsägningstiden — — — manskapsgraden.

I 2 kap. ändras underrubriken *Om hyran* till *Om hyra och om bidrag till hemresa*.

18 § 3, 4 och 6 mom.

Hyran löper till och med den dag sjömannen avgår från tjänsten eller, om avmönstring skall ske, till och med avmönstringsdagen. Är sjöman, som vid tjänstetidens utgång skiljes från tjänsten eller dessförinnan avskedas utan att skäl som i 33 § sägs därtill föranlett, till följd av sjukdom eller skada urståndsatt att tjänstgöra, skall hyran fortfara att löpa, så länge han är oförmögen till arbete,

I.

Förslag

till lag om ändringar i sjömanslagen.

I 2 kap. ändras underrubriken *Om hyran* till *Om hyra och om bidrag till hemresa*.

18 § 2 och 3 st.

Hyran löper till och med den dag sjömannen avgår från tjänsten eller, om avmönstring skall ske, till och med avmönstringsdagen. Är sjöman, som vid tjänstetidens utgång skiljes från tjänsten eller dessförinnan avskedas utan att skäl som i 33 § sägs därtill föranlett, till följd av sjukdom eller skada urståndsatt att tjänstgöra, skall hyran fortfara att löpa så länge arbetsoförmågan varar, dock

Dansk tekst.

I.

Udkast

til Lov om Ændringer i Sømands-
loven.

Norsk tekst.

I.

Utkast

til lov om forandringer i sjømanns-
loven.

I 2. Kapitel ændres Afsnitsover-
skriften 3. *Hyren*. til 3. *Hyre og Bi-
drag til Hjemrejse*.

§ 18, 2det og 3die Stykke.

Hyren løber til og med den Dag,
Tjenesten ophører eller, hvis Af-
mønstring skal ske, til og med Af-
mønstringsdagen. Er Sømanden ar-
bejdsudygtig paa Grund af Sygdom
eller Skade, løber Hyren videre, saa
længe han er arbejdsudygtig, dog ikke
i længere Tid end to Maaneder, hvis
han er Styrmand eller Maskinmester,
og en Maaned, hvis han hører til det
underordnede Mandskab, og heller

I 2net kapitel rettes avsnittsover-
skriften 3. *Hyren* til 3. *Hyre og bi-
drag til hjemreise*.

§ 18, annet og tredje ledd.

Hyren løper til og med den dag
tjenesten ophører eller, når avmønst-
ring skal foretas, till og med av-
mønstringsdagen. Er en sjømann ar-
bejdsudyktig på grunn av sykdom
eller skade, løper hyren videre så
lenge arbeidsudyktigheten varer, dog
ikke i lengere tid enn to måneder for
sturmenn og maskinister og en må-
ned for det øvrige mannskap og hel-
ler ikke i flere dager enn sjømannen

Finsk text.

dock högst två månader, om han tillhör befälsgraden, och en månad, om han tillhör manskapsgraden, och ej i något fall flere dagar än han varit i tjänsten, med mindre han avskedas enligt 32 §.

Hyra utgår ej för tid, då sjömannen är oförmögen till tjänstgöring till följd av sjukdom eller skada, som han ådragit sig genom grovt vållande eller förtegat vid tjänstens antagande eller då han utan laga skäl håller sig från tjänsten.

Befinnes — — — som i 25, 32, 34 eller 38—41 §§ sägs.

25 a § (ny).

Vill finsk sjöman av manskapsgraden, som i utlandet avgår från tjänsten, resa till sin hemort här i riket, skall av kostnaden för resan med underhåll en tredjedel bestridas av statsmedel och en tredjedel gäldas av redaren, såframt sjömannen varit i redarens tjänst två år i följd och icke haft tillfälle att lämna tjänsten i finsk hamn under det senast förflutna året. Avgår sjömannen å utomeuropeisk ort, som ej är belägen vid Medelhavet eller Svarta havet eller å ostkusten av Amerikas förenta stater eller Kanada, skall han dock ej åtnjuta sådant resebidrag, förrän han varit i tjänst tre år. Beräknas fartyget inom tre månader uppnå hamn, från vilken hemresan kan anordnas med avsevärt mindre kostnad eller omgång, njute sjömannen ej resebidrag, med mindre han, om det påfordras, kvarstår i tjänsten, tills far-

Svensk text.

högst två månader om han tillhör befälsgraden och en månad om han tillhör manskapsgraden, och ej i något fall flera dagar än han varit i tjänsten med mindre han avskedas enligt 32 §.

Hyra utgår ej för tid, då sjömannen är oförmögen till tjänstgöring till följd av sjukdom eller skada, som han ådragit sig genom grovt vållande eller förtegat vid tjänstens antagande, eller då han utan laga skäl håller sig från tjänsten.

25 §.

Hänvisningen till »32 § första stycket» ändras till »32 §».

25 a § (ny).

Vill svensk sjöman av manskapsgraden, som i utlandet avgår från tjänsten, resa till sin hemort här i riket, skall av kostnaden för resan med underhåll en tredjedel bestridas av statsmedel och en tredjedel gäldas av redaren, såframt sjömannen varit i redarens tjänst två år i följd och icke haft tillfälle att lämna tjänsten i svensk hamn under det senast förflutna året. Avgår sjömannen å utomeuropeisk ort, som ej är belägen vid Medelhavet eller Svarta havet eller å ostkusten av Amerikas förenta stater eller Kanada, skall han dock ej åtnjuta sådant resebidrag, förrän han varit i tjänst tre år. Beräknas fartyget inom tre månader uppnå hamn från vilken hemresan kan anordnas med avsevärt mindre kostnad eller omgång, njute sjömannen ej resebidrag, med mindre han, om det påfordras, kvarstår i tjänsten, tills far-

Dansk tekst.

ikke i flere Dage end Sømanden har været i Tjenesten, medmindre han er afskediget efter § 32.

Hyre betales ikke for den Tid, i hvilken Sømanden er arbejdsudygtig paa Grund af Sygdom eller Skade, som han har paadraget sig ved egen Skyld eller fortiet ved Forhyringen, eller i hvilken han ulovligt unddrager sig sin Tjeneste.

§ 25.

Henvisningen til »§ 32, 1ste Stykke» ændres til »§ 32».

§ 25 a (ny).

Vil en dansk Sømand af det underordnede Mandskab, der fratræder i Udlandet, rejse til sit Hjemsted her i Riget, skal Staten og Rederen bidrage hver med en Trediedel til Udgifterne ved Rejsen med Underhold, saafremt Sømanden har været i Rederens Tjeneste uden Afbrydelse i to Aar og ikke i Løbet af det sidste Aar har haft Adgang til at fratræde i dansk Havn. Fratræder han udenfor Europa i en Havn, der ikke ligger ved Middelhavet eller Sortehavet eller paa Østkysten af de Forenede Stater eller Kanada, maa han dog have været i Tjenesten i tre Aar. Sømanden er pligtig at fortsætte i Tjenesten i indtil tre Maaneder, hvis det kan paaregnes, at Skibet inden den Tid kommer til en Havn, hvorfra det er væsentlig billigere eller lettere at sende ham hjem. Har Sømanden selv opsagt sin Stilling eller be-

Norsk tekst.

har vært i tjenesten, medmindre han er avskjediget efter § 32.

Hyre betales ikke for den tid en sjømann er arbeidsudyktig på grunn av sykdom eller skade som er pådratt ved egen skyld eller fortiet ved forhyringen, eller for den tid han ulovlig unddrar sig fra tjenesten.

§ 25.

Henvisningen til »§ 32 første og annet ledd» rettes til »§ 32».

§ 25 a (ny).

Vil en norsk sjømann som fratræder i utlandet, reise til sitt hjemsted her i riket, skal staten og rederen bidra hver med en tredjedel til utgiftene ved reisen med underhold, såfremt sjømannen har vært i rederens tjeneste uten avbrytelse i to år og ikke har hatt adgang til å fratre i norsk havn i løpet av det siste år. Fratræder han utenfor Europa i en havn som ikke ligger ved Middelhavet eller Svartehavet eller på østkysten av Amerikas Forente Stater eller Canada, må han dog ha vært i tjenesten i tre år. Sjømannen er pliktig til å fortsette i tjenesten i inntil tre måneder, hvis det kan påregnes at skibet innen den tid kommer til en havn hvorfra det er vesentlig billigere eller lettere å sende ham hjem. Vil en sjømann som selv sier op eller krever avskjed, ha bidrag til hjemreise, må han fremsette begjæringen sam-

Finsk text.

tyget uppnår sådan hamn. Vill sjöman, som uppsäger arbetsavtalet eller begär entledigande, erhålla resebidrag, göra samtidigt framställning därom.

Hemresan skall anordnas av finska konsuln eller om finsk konsul icke finnes på platsen, av befälhavaren. Sjömannen vare pliktig att före resans början till konsuln eller befälhavaren inbetala den del av resekostnaden, som beräknas falla på honom. Anordnas hemresan av konsuln, skall befälhavaren på begäran ställa säkerhet för redarens andel. Kan åt sjömannen beredas tjänst å fartyg, som är bestämt till Finland eller till ort, varifrån han bekvämligen kan resa hem, vare han pliktig att antaga tjänsten, såframt han anställs i egenkap motsvarande den, vari han förut varit anställd, och på lika förmanliga villkor. Närmare föreskrifter meddelas vid behov av statsrådet.

31 §.

Överlämnas i utlandet sjuk eller skadad sjöman åt finsk konsuls försorg, vare befälhavaren pliktig att på begäran ställa säkerhet för kostnad, som enligt 28 och 30 §§ åvilar redaren. Hyra, som tillkommer sjömannen, skall överlämnas till konsuln och må icke utan konsulns medgivande

Svensk text.

tyget uppnår sådan hamn. Vill sjöman, som uppsäger tjänsteavtalet eller begär entledigande, erhålla resebidrag, göra samtidigt framställning därom.

Hemresan skall anordnas av svenska konsuln eller, om svensk konsul icke finnes på platsen, av befälhavaren. Sjömannen vare pliktig att före resans början till konsuln eller befälhavaren inbetala den del av resekostnaden, som beräknas falla på honom. Anordnas hemresan av konsuln, skall befälhavaren på begäran ställa säkerhet för redarens andel. Kan åt sjömannen beredas tjänst å fartyg, som är bestämt till Sverige eller till ort, varifrån han bekvämligen kan resa hem, vare han pliktig att antaga tjänsten, såframt han anställs i egenkap motsvarande den, vari han förut varit anställd, och på lika förmanliga villkor. Närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

31 §.

Överlämnas i utlandet sjuk eller skadad sjöman åt svensk konsuls försorg, vare befälhavaren pliktig att på begäran ställa säkerhet för kostnad, som enligt 28 och 30 §§ åvilar redaren. Hyra som tillkommer sjömannen skall överlämnas till konsuln och må icke utan konsulns medgivande

Dansk tekst.

gæret Afsked, maa Kravet om Bidrag være fremsat samtidig.

Det paaligger Konsulen eller, hvis der ikke er Konsul paa Stedet, Skibsføreren at sørge for Hjemsendelsen. Sømanden skal forud indbetale, hvad hans Del af Udgifterne antages at ville beløbe sig til. Sørger Konsulen for Hjemsendelsen, skal Skibsføreren paa Forlangende stille Sikkerhed for Rederens Andel. Kan der skaffes sømanden Hyre paa et Skib, der er bestemt til Danmark eller til en Havn, hvorfra det falder bekvemt at sende ham hjem, er han pligtig at overtage Stillingen, hvis den ikke er af lavere Grad eller daarligere lønnet end den, han havde. Nærmere Regler fastsættes af Ministeren for Handel, Industri og Søfart efter Samraad med Udenrigsministeriet.

Norsk tekst.

tidig. Styrmenn og maskinister kan ikke kreve reisebidrag.

Det påligger konsulen, eller skibsføreren hvis der ikke er konsul på stedet, å sørge for hjemsendelsen. Sjømannen skal på forhånd innbetale den del av utgiftene som antas å falle på ham. Sørger konsulen for hjemsendelsen, skal skibsføreren på forlangende stille sikkerhet for rederens andel. Kan der skaffes sjømannen hyre på et skib som er bestemt til Norge, eller til en havn hvorfra det faller bekvemt å sende ham hjem, er han pliktig til å overta stillingen hvis den ikke er av lavere grad eller dårligere lønnet enn den han hadde. Nærmere forskrifter kan utferdiges av Kongen.

§ 28, femte ledd.

Lider en norsk sjømann av kjønnsykdom i smittomt stadium, og han avmønstres i utlandet, skal utgiftene ved sykepleien efter fratredelsen utredes av statskassen inntil utløpet av den i annet ledd nevnte frist. Har han hjemsted i Norge, kan han av hensyn til behandlingen sendes til norsk havn for statskassens regning.

§ 31.

Når en skibsfører i utlandet efterlater en syk eller skadet sjømann til konsulens forsorg, plikter han på forlangende å stille sikkerhet for de utgifter som efter §§ 28 og 30 påhviler rederen. Hyrebøløp som tilkommer sjømannen, overgis til konsulen, og sjømannen kan ikke råde over dem

Finsk text.

lyftas av sjömannen, medan han är under konsulns försorg.

Har i fall, där finsk konsuls bistånd icke kunnat erhållas, befälhavare nödgats för finsk sjömans sjukvård eller begravning göra utgift, som icke ålegat redaren, äger denne därför undfå ersättning av statsmedel. Närmare föreskrifter meddelas vid behov av statsrådet.

32 §.

Är sjömannen till följd av sjukdom eller skada för längre tid satt ur stånd att fullgöra sin tjänst, eller lider han av sjukdom, som medför fara för de ombordvarande, äger befälhavaren avskeda honom. Om sjömannens rätt till hyra gäller vad i 18 § sägs.

33 § sista mom.

Sjöman, som avskedas jämlikt denna paragraf, är icke berättigad till hyra för längre tid än han förrättat tjänsten, ej heller till resebidrag enligt vad i 25 a § sägs.

Svensk text.

lyftas av sjömannen, medan han är under konsulns försorg.

Har i fall, där svensk konsuls bistånd ej kunnat erhållas, befälhavare nödgats för svensk sjömans sjukvård eller begravning göra utgift, som icke ålegat redaren, äger denne därför undfå ersättning av statsmedel. Närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

32 §.

Är sjöman till följd av sjukdom eller skada för längre tid satt ur stånd att fullgöra sin tjänst, eller lider han av sjukdom, som medför fara för de ombordvarande, äger befälhavaren avskeda honom. Om sjömannens rätt till hyra gäller vad i 18 § sägs.

33 § sista st.

Sjöman, som avskedas jämlikt denna paragraf, är icke berättigad till hyra för längre tid än han förrättat tjänsten, ej heller till resebidrag enligt vad i 25 a § sägs.

Dansk tekst.

§ 32.

Er en Sømand som Følge af Sygdom eller Skade i længere Tid forhindret i at udføre sit Arbejde, eller lider han af en Sygdom, der medfører Fare for de ombordværende, kan Skibsføreren afskedige ham. Om hans Ret til Hyre gælder Reglerne i § 18.

§ 33, sidste Stykke.

Sømanden har ikke Krav paa Hyre for længere Tid, end han har gjort Tjeneste. Bidrag til Hjemrejse efter § 25 a kan han ikke kræve.

§ 34.

Bliver en Sømand afskediget før Tjenestetidens Udløb uden Hjemmel i § 32 eller § 33 har han Krav paa fri Rejse med Underhold til aftalt Fratrædelseshavn eller til dansk Havn, hvis Bestemmelsen i § 13 om dansk Fratrædelseshavn kommer til Anvendelse; endvidere har han Krav paa Hyre under Rejsen, dog mindst for to Maaneder, hvis han er Styrmand eller Maskinmester, eller en Maaned, hvis

Norsk tekst.

uten konsulens samtykke så længe han er under dennes forsg.

Har en skibsfører, fordi der ikke er konsul på stedet, vært nødt til efter tjenesteforholdets ophør å gjøre utlegg for en norsk sjømann til sykepleie eller begravelse, som ikke efter norsk lov påhviler rederen, Rikstrygdeverket eller trygdekasse, kan rederen kreve erstatning av statskassen.

Nærmere forskrifter om sykepleie, hjemsendelse og begravelse for statskassens regning kan utferdiges av Kongen.

§ 32.

Er en sjømann som følge av sykdom eller skade i lengere tid forhindret fra å utføre sitt arbeide, eller lider han av en sykdom som medfører fare for de ombordværende, kan skibsføreren avskjedige ham. Om hans rett til hyre gjelder reglene i § 18.

§ 33, sidste ledd.

Sjømannen har ikke krav på hyre for lengere tid enn han har gjort tjeneste. Heller ikke kan han kreve bidrag til hjemreise efter § 25 a.

Finsk text.

Underrubriken *Om arbetsavtalets upphörande vid fartygets förolyckande* ändras till *Om arbetsavtalets upphörande vid fartygets förolyckande samt om ersättning för förlorad personlig egendom.*

41 § 3 mom.

För förlust av personlig egendom vid fartygets förolyckande eller till följd av sjöröveri eller av brand eller annat haveri, som drabbat fartyget, är finsk sjöman berättigad att erhålla ersättning av redaren enligt grunder, som statsrådet fastställer.

42 §.

Genom förordning må, under förutsättning av ömsesidighet, förordnas, att förmån, som enligt 28, 41 och 87 §§ tillförsäkrats finsk sjöman, skall tillkomma jämväl utländsk sjöman.

43 § 3 mom.

Mönstringsförrättarens eller konsulns beslut skall lända till efterrättelse, intill dess saken kan varda prövad av finsk domstol. Avser beslutet fråga om skyldighet att gälda penningbelopp över ettusen mark, äger

Svensk text.

Underrubriken *Om tjänsteavtalets upphörande vid fartygets förolyckande* ändras till *Om tjänsteavtalets upphörande vid fartygets förolyckande samt om ersättning för förlorade effekter.*

41 § 4 st.

För förlust av effekter vid fartygets förolyckande eller till följd av sjöröveri eller av brand eller annat haveri, som drabbat fartyget, är svensk sjöman berättigad att erhålla ersättning av redaren enligt grunder, som Konungen fastställer.

43 § 3 st.

Mönstringsförrättarens eller konsulns beslut skall lända till efterrättelse, intill dess saken kan varda prövad av domstol här i riket. Avser beslutet fråga om skyldighet att gälda penningbelopp över ett hundra kro-

Dansk tekst.

han tilhører det underordnede Mand-
skab.

§ 41, 3die Stykke.

Er en dansk Sømands ombordværende Ejendele gaaet tabt vid Skibets Forlis eller som Følge of Sørøveri eller af Brand eller andet Havari, der rammer Skibet, skal Rederen betale Erstatning efter almindelige Regler, som Ministeren for Handel, Industri og Søfart udfærdiger.

§ 43, 3die, 4de og 5te Stykke.

Konsulens Afgørelse bliver bindende for Parterne, indtil Sagen kan indbringes for Retten her i Riget. Mod en Sømand, der ikke har Værneting her i Riget, kan Sag anlægges i den Retskreds, hvor Skibet har Hjemsted.

Norsk tekst.

§ 41, tredje ledd.

Ophører en norsk sjømanns tjeneste som følge av forliset, har han krav på fri reise med underhold til sitt hjemsted her i riket for statens regning efter nærmere forskrifter som utferdiges av Kongen. Sjømannen er dog pliktig til å ta tjeneste på et annet skib efter reglene i § 28 annet ledd.

§ 41 a.

Er en norsk sjømanns ombordværende eiendeler gått tapt ved skibets forlis eller som følge av sjørøveri eller av brand eller annet havari som rammer skibet, plikter rederen å betale erstatning efter almindelige regler som Kongen gir.

§ 42.

Kongen kan under forutsetning av gjensidighet utvide de bestemmelser til fordel for norske sjømenn som inneholdes i §§ 28, 41 og 41 a til også å gjelde sjømenn som har statsborgerret i en annen stat.

Finsk text.

mönstringsförrättaren eller konsuln, där han finner saken tvivelaktig och omständigheterna i övrigt tala därför, bestämma, att beloppet eller del därav skall nedsättas hos honom i avvaktan på att saken varder prövad av domstol. Nedsatt belopp skall jämte avskrift av beslutet översändas till sjöfartsstyrelsen. Sedan sex månader förflutit efter det beslutet gavs, må beloppet utbetalas, såframt ej, enligt vad hos sjöfartsstyrelsen blivit anmält eller eljest är sjöfartsstyrelsen veterligt, domstol annorledes förordnat eller saken är under domstols prövning.

72 § 1 mom.

Å sjömän, som av befälhavare medtagas enligt vad i 87 § sägs, skola de i 71 § 1 mom. omförmälda stadgandena äga motsvarande tillämpning.

87 §.

Befälhavare är skyldig att under hemresa mot skälig betalning med-

Svensk text.

nor, äger mönstringsförrättaren eller konsuln, där han finner saken tvivelaktig och omständigheterna i övrigt tala därför, bestämma, att beloppet eller del därav skall nedsättas hos honom i avvaktan på att saken varder prövad av domstol. Nedsatt belopp skall jämte avskrift av beslutet översändas till kommerskollegium. Sedan sex månader förflutit efter det beslutet gavs, må beloppet utbetalas, såframt ej, enligt vad till kommerskollegium blivit anmält eller eljest är kollegium veterligt, domstol annorledes förordnat eller saken är under domstols prövning.

72 § 1 st.

Å sjömän, som av befälhavare medtagas enligt vad i 34 § sjölagen sägs, skola de i 71 § första stycket omförmälda stadgandena äga motsvarande tillämpning.

86 § 1 st.

Twistemål, som bör bedömas efter denna lag, skall instämmas till rådstuvurätten i den stad, där svaranden har sitt bo och hemvist eller där fartyget finnes; har svaranden icke sitt hemvist i stad med rådstuvurätt, eller finnes fartyget å ort, där rådstuvurätt icke är, gånge tvisten till den rådstuvurätt, som är närmast endera av dessa orter. Finnes ej behörig domstol efter vad nu är sagt, skall tvisten upptagas av rådstuvurätten i fartygets hemort eller, om där ej är rådstuvurätt, av den rådstuvurätt, som är närmast.

Dansk tekst.

Gælder Afgørelsen Betaling af et Pengebeløb over 100 Kroner, kan Konsulen, hvis han finder Sagen tvivlsom og Omstændighederne iøvrigt taler derfor, bestemme, at Beløbet eller en Del deraf skal deponeres hos ham. Et deponeret Beløb skal sammen med Udskrift af Konsulens Afgørelse indsendes til Handelsministeriet.

Er efter 6 Maaneders Forløb ikke andet fastslaaet af Retten eller Sagen indbragt for denne, utbetales Beløbet.

§ 72, 1ste Stykke.

Paa Sømand, der medtages i Henhold til Sølovens § 34, faar de i § 71, 1ste Stykke, nævnte Bestemmelser tilsvarende Anvendelse.

Norsk tekst.

§ 72, første ledd.

På sjømenn som tas med i henhold til sjøfartslovens § 34, får de i § 71 første ledd nevnte bestemmelser tilsvarende anvendelse.

Finsk text.

taga utrikes kvarblivna finska sjö-
män ävensom sjömän, som äga rätt
till resebidrag jämlikt 25 a §. Lika-
så vare han pliktig att utan betalning
medtaga urna, innehållande askan ef-
ter avliden finsk befälhavare eller sjö-
man, så ock sådan efterlämnad per-
sonlig egendom, som utan olägenhet
kan medtagas.

Vägrar befälhavare utan lagligt hin-
der att fullgöra vad i 1 mom. sägs,
straffes med böter.

Svensk text.

II.

Förslag till lag om ändring av 34 § sjö- lagen.

34 §.

Befälhavare vare pliktig att till så-
dant antal och mot den betalning,
som av Konungen fastställes, till be-
stämmelseorten eller annan hamn,
som fartyget under resan skall an-
löpa, medtaga svenskt sjöfolk, vars
hemsändande det åligger konsulerna
att besörja, eller som äger rätt till re-
sebidrag jämlikt 25 a § sjömanslagen.
Utän betalning vare befälhavare plik-
tig medtaga urna innehållande askan
efter avliden svensk befälhavare eller
sjöman, så ock hans efterlämnade ef-
fekter, såvitt de utan olägenhet kun-
na medtagas.

Konungen äger, under förutsätt-
ning av ömsesidighet, förordna att
förpliktelse som i första stycket sägs
skall gälla jämväl i avseende å befäl-
havare eller sjöman från annat land,
hans aska eller efterlämnade effek-
ter.

Helsingfors den

RUDOLF BECKMAN.

BIRGER EKEBERG.

II.

Udkast

til Lov om Ændringer i Søloven.

§ 34.

I saadant Antal og mod saadan Betaling, som fastsættes af Ministeren for Handel, Industri og Søfart, er Skibsføreren pligtig till Bestemmelsesstedet eller anden Havn, som Skibet under Rejsen skal anløbe, at medtage danske Søfolk, hvis Hjemsendelse Konsulen skal sørge for, eller som har Krav paa Bidrag til Hjemrejse efter Sømandslovens § 25 a. Uden Betaling er han pligtig at medtage danske Søfolks Askeurner og efterladte personlige Ejendele, naar det kan ske uden Ulempe.

Under Forudsætning af Gensidighed kan Kongen udvide disse Bestemmelser til at gælde ogsaa udenlandske Søfolk, deres Askeurner og Ejendele.

II.

Utkast

til lov om forandringer i sjøfartsloven.

§ 34.

Norske sjøfolk hvis hjemsendelse det påligger konsulen å sørge for, eller som har krav på bidrag til hjemreise efter sjømannslovens § 25 a, er skibsføreren pliktig til å ta med til bestemmelsesstedet eller en havn som skibet anløper under reisen, dog kun i sådant antall og mot sådån betaling som Kongen fastsetter. Uten godtgjørelse plikter han å ta med norske sjøfolks askeurner og efterlatte personlige eiendeler når det ikke volder ulempe.

Under forutsetning av gjensidighet kan Kongen utvide disse bestemmelser til også å gjelde utenlandske sjøfolk, deres askeurner og eiendeler.

28 oktober 1938.

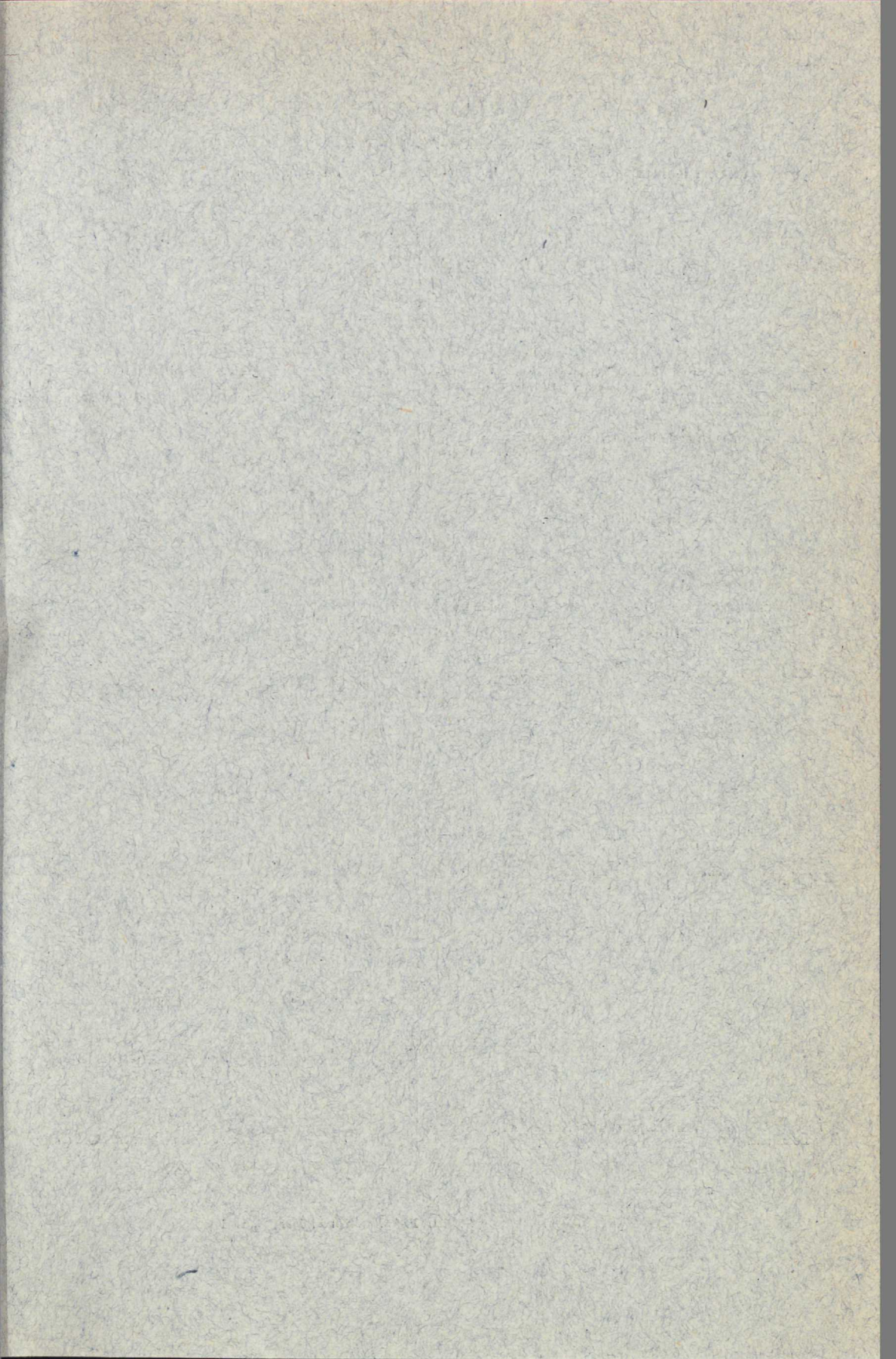
KRISTIAN SINDBALLE.

E. ALTEN.

III. For the Education of the People. In the year 1907, the Government has spent 1,000,000 rupees on the education of the people. This is a very large sum of money, and it shows that the Government is very anxious to improve the education of the people. In the year 1908, the Government has spent 1,200,000 rupees on the education of the people. This is an increase of 20% over the year 1907. This shows that the Government is continuing to increase its expenditure on the education of the people.

The Government has also taken many steps to improve the education of the people. It has established many schools and colleges, and it has appointed many teachers. It has also provided many scholarships for the poor students. These steps show that the Government is very anxious to improve the education of the people. In the year 1908, the Government has also taken many steps to improve the education of the people. It has established many schools and colleges, and it has appointed many teachers. It has also provided many scholarships for the poor students. These steps show that the Government is very anxious to improve the education of the people.

The Government has also taken many steps to improve the education of the people. It has established many schools and colleges, and it has appointed many teachers. It has also provided many scholarships for the poor students. These steps show that the Government is very anxious to improve the education of the people. In the year 1908, the Government has also taken many steps to improve the education of the people. It has established many schools and colleges, and it has appointed many teachers. It has also provided many scholarships for the poor students. These steps show that the Government is very anxious to improve the education of the people.

Statens offentliga utredningar 1939

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Betänkande med förslag till ändringar i vissa delar av sjömanslagen m. m. [21]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Betänkande ang. justitiekanslerns, justitieombudsmannens och militieombudsmannens allmänna ämbetsställning m. m. [7]

1937 års landsfiskals- och stadsfiskalsutredning. Betänkande med förslag till omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalsbefattningarna m. m. [9]

Betänkande om statstjänstemäns ställning vid arbetskonflikter. [19]

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Betänkande ang. revision av tjänsteförteckningen i vad avser statens affärsdrivande verk. [5]

1936 års lönekommitté. Betänkande med förslag till militärt icke-ordinariereglemente. [10]

1938 års arvsskattekommitté. Betänkande med förslag till förordning om arvs- och gåvoskatt m. m. [18]

Politi.

Betänkande med förslag till vissa ändringar i beklädnadsreglementet för polispersonalen m. m. [20]

Nationalekonomi och socialpolitik.

Rationaliseringsutredningens betänkande. Del 1. Motiv och förslag. [13] Del 2. Verkställda undersökningar. [14] Hembiträdesutredningens betänkande. 2. Betänkande med förslag till lag om reglering av anställnings- och arbetsförhållandena inom det husliga arbetet. [15]

Hälsa- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Underlättandet av kvinnornas arbete i de mindre lanthemmen. [6]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Betänkande och förslag rörande befrämjande av avsättningen av den svenska stenindustriens produkter. [11]

Betänkande rörande industriellt utnyttjande av halm. [12]

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Betänkande ang. grunder för intagning av enskild väg till allmänt underhåll ävensom ang. statsbidrag till enskilda vägar. [1]

Betänkande med förslag till taxa för befordring av gods m. m. å statens järnvägar. [3]

Betänkande med förslag till exporttariffer. [8]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Svensk namnbok till vägledning vid val av nya släktnamn. [4]

Utredning och förslag ang. fortsatt förstatligande av kommunala mellanskolor [16]

Utredning och förslag rörande fri undervisningsmateriel för folk- och fortsättningskolor. [17]

Försvarsväsen.

Utredning och förslag rörande plats i Stockholms skär- gård för förläggning av Stockholms örlogsbas. [2]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.